

Brusel 28. června 2016
(OR. en)

10730/16

AGRI 378
DEVGEN 152
ENV 466
CLIMA 81

VÝSLEDEK JEDNÁNÍ

Odesílatel:	Generální sekretariát Rady
Příjemce:	Delegace
Č. předchozího dokumentu:	10225/16
Předmět:	Ztráty potravin a plýtvání potravinami – závěry Rady (28. června 2016)

Delegace naleznou v příloze závěry Rady o ztrátách potravin a plýtvání potravinami, které přijala Rada na svém 3479. zasedání konaném dne 28. června 2016.

Závěry Rady

Ztráty potravin a plýtvání potravinami

Rada Evropské unie:

1. VYJADŘUJE ZNEPOKOJENÍ nad značným objemem potravin, které jsou vyprodukovány, avšak nikoli spotřebovány: Organizace OSN pro výživu a zemědělství (FAO) odhaduje, že téměř třetina (1,3 miliardy tun ročně) veškerých potravin zamýšlených pro lidskou spotřebu se ztratí či skončí v odpadu na cestě od zemědělce na náš stůl.¹ Takto vysoká úroveň neúčinnosti má značné hospodářské, sociální a environmentální dopady, jak je zdůrazněno v nedávné studii Mezinárodního panelu pro zdroje v rámci Programu OSN pro životní prostředí (UNEP) nazvané Potravinové systémy a přírodní zdroje.²

Ztráty potravin a plýtvání potravinami stojí celosvětové hospodářství 990 miliard USD ročně. Ztráty potravin a plýtvání potravinami zhoršují nedostatek potravin a zvyšují podvýživu. Kromě toho se na potraviny, které se nakonec ztratí či vyplývají, spotřebuje přibližně čtvrtina vody používané pro zemědělské účely, využije orná půda o rozloze Číny, vyprodukuje přibližně 8 % celosvětových emisí skleníkových plynů³ a tato situace má zároveň podíl na ztrátě biologické rozmanitosti.

¹ Měřeno podle hmotnosti. FAO, 2011. Global food losses and food waste – extent, causes and prevention (Celosvětové ztráty potravin a plýtvání potravinami – rozsah, příčiny a prevence). Řím: OSN FAO.

² <http://www.unep.org/resourcepanel/KnowledgeResources/AssessmentAreasReports/Food/tabid/133335/Default.aspx>

³ FAO, 2015. Food wastage footprint and climate change (Důsledky plýtvání potravinami a změna klimatu). Řím: OSN FAO. Kummu, M., H. de Moel, M. Porkka, S. Siebert, O. Varis, a P.J. Ward, 2012. FAO, Lost food, wasted resources: (Ztracené potraviny, vyplývané zdroje:) Global food supply chain losses and their impacts on freshwater, cropland, and fertiliser use (ztráty v rámci celosvětového potravinového řetězce a jejich dopad na sladkou vodu, ornou půdu a používání hnojiv). Časopis Science of the Total Environment, 438: 477-489. FAO, 2013. Food wastage footprint: impacts on natural resources (Důsledky plýtvání potravinami – dopady na přírodní zdroje). Řím: OSN FAO.

2. PŘIPOMÍNÁ, že výzva k vymýcení hladu (Zero Hunger Challenge), kterou inicioval generální tajemník OSN v Riu de Janeiru, propojuje výzvu k vymýcení ztrát potravin a plýtvání potravinami s výzvou po stoprocentně udržitelných potravinových systémech.
3. ZDŮRAŽŇUJE potřebu zvýšit dostupnost potravin, aby bylo možné uspokojit celosvětovou poptávku v budoucnu, neboť se odhaduje, že do roku 2050 vzroste počet obyvatel na světě na 9 miliard.⁴
4. VYJADŘUJE znepokojení nad tím, že hlad je stále jedním z nejnaléhavějších rozvojových problémů, přestože potravin se na světě se produkuje více než dostatek. Pokud by se podařilo zachránit byť jen čtvrtinu potravin, které se v současnosti ztratí či vyplývají, stačilo by to k nasycení 870 milionů hladovějících lidí ve světě.⁵
5. PŘIPOMÍNÁ:
 - rozpravu, která se uskutečnila v rámci Rady pro zemědělství a rybolov v červenci roku 2013 a v květnu roku 2014⁶,
 - 41. zasedání Výboru FAO pro celosvětové zajišťování potravin konané dne 17. října 2014⁷,
 - druhou mezinárodní konferenci o výživě konanou dne 19. listopadu 2014,
 - různá doporučení týkající se udržitelných modelů spotřeby, mimo jiné evropských způsobů stravování, jako jsou modely spotřeby potravin ve Středomoří (bílá kniha FAO/CIHEAM⁸) a severský způsob stravování⁹,

⁴ <http://www.fao.org/docrep/016/ap106e/ap106e.pdf>

⁵ SAVE FOOD: (ŠETŘETE S POTRAVINAMI:) Global initiative on Food Loss and Waste Reduction, Key Findings (celosvětová iniciativa na omezení ztrát potravin a plýtvání potravinami, klíčová zjištění, <http://www.fao.org/save-food/resources/keyfindings/en/> Dokument 9755/14.

⁶ <http://www.fao.org/3/a-ml099e.pdf>

⁷ <http://www.fao.org/3/a-ml099e.pdf>

⁸ FAO/CIHEAM 2015, Mediterranean food consumption patterns (Udržitelnost modelů spotřeby potravin ve Středomoří), <http://www.fao.org/documents/card/en/c/9104aa92-4561-4375-abb2-2651260fdaca/>

⁹ <https://www.norden.org/en/theme/nordic-nutrition-recommendation/nordic-nutrition-recommendations-2012>

- zapsání „středomořské stravy“ na reprezentativní seznam nehmotného kulturního dědictví lidstva UNESCO, k němuž došlo v prosinci roku 2013,
 - zasedání ministrů zemědělství zemí skupiny G20 ve dnech 7. a 8. května 2015, na němž ministři dohodli opatření, která vedoucí představitelé skupiny G20 potvrdili v akčním plánu o zabezpečení potravin / udržitelných potravinových řetězcích¹⁰,
 - výsledky mezinárodní konference *No More Food to Waste* (Zastavme plýtvání potravinami), která se konala ve dnech 16. až 19. června 2015 v nizozemském Haagu¹¹,
 - výstavu Expo 2015 v italském Miláně, která prostřednictvím několika akcí přispěla ke zvýšení povědomí o předcházení ztrátám potravin a plýtvání potravinami, a
 - rezoluci Shromáždění OSN pro životní prostředí o prevenci a omezování plýtvání potravinami a o opětovném využívání potravinového odpadu¹².
6. BERE NA VĚDOMÍ cíle udržitelného rozvoje, které přijalo Valné shromáždění OSN v září roku 2015 jako součást své Agendy pro udržitelný rozvoj 2030, zejména cíl udržitelného rozvoje č. 12.3, v němž se uvádí: „do roku 2030 snížit v přepočtu na hlavu na polovinu globální plýtvání potravinami na maloobchodní a spotřebitelské úrovni a snížit ztráty potravin v celém výrobním a zásobovacím procesu, včetně posklizňových ztrát“, a UZNÁVÁ, že jednotlivé dílčí a obecné cíle udržitelného rozvoje jsou vzájemně propojeny.
7. BERE NA VĚDOMÍ koalici Champions 12.3, která vzešla z konference *No More Food To Waste* (bod 5) a jejímž cílem je podněcovat kroky k omezení ztrát potravin a plýtvání potravinami po celém světě a k motivaci ostatních, aby splnili cíl udržitelného rozvoje č. 12.3.¹³

¹⁰ http://www.fao.org/fileadmin/user_upload/newsroom/docs/G20%20Agriculture%20Ministers%20Final%20Communique.pdf

¹¹ <http://www.nomorefoodtowaste.nl/documents/reports/2015/06/19/chair-summary-report>

¹² UNEP/EA.2/L.10 Rev 1, 27. května 2016, Nairobi

¹³ <http://champions123.org/>

8. KONSTATUJE, že podle nejnovějších odhadů v rámci projektu FUSIONS dosahuje objem ztrát potravin a plýtvání potravinami EU přibližně 88 milionů tun za rok v odhadované hodnotě 143 miliard EUR, přičemž většina připadá na oblast distribuce a spotřebu potravin.¹⁴ Podle této studie dochází k plýtvání potravinami – jak je definováno v rámci projektu FUSIONS – ze 70 % v domácnostech, stravovacích službách a v odvětví maloobchodu a ze 30 % v odvětví produkce a zpracování.
9. POTVRZUJE, že omezení ztrát potravin a plýtvání potravinami přináší trojnásobný užitek: zmírňuje tlak na klima, vodu a půdu; má pozitivní hospodářský dopad na zemědělce, společnosti a domácnosti; a v jeho důsledku je možné potravinami, které jsou v současnosti vyprodukovány, nasytit větší počet lidí.
10. UVÁDÍ, že EU je schopna zlepšit účinnost zdrojů v rámci svého řetězce potravinové produkce, KONSTATUJE, že v souladu s „hierarchií způsobů nakládání s odpady“ a v případech, kdy se potraviny již nehodí k výživě lidí ani zvířat, by jedním z ekonomicky a environmentálně prospěšných způsobů nakládání se ztrátami potravin a potravinovým odpadem mohla být biorafinace, a rovněž UVÁDÍ, že několika členskými státy se podařilo omezit ztráty potravin a plýtvání potravinami ve všech fázích potravinového řetězce, neboť k takovým ztrátám a plýtvání dochází často v důsledku komplexních interakcí v rámci tohoto řetězce. Kroky k omezení ztrát potravin a plýtvání potravinami mohou pravděpodobně, ne však vždy, mít dopad i na další předcházející a navazující fáze řetězce. Přístup zohledňující potravinový řetězec při tvorbě politik umožňuje, aby mezi sebou jednotlivé segmenty interagovaly, a napomáhá vytvářet opatření a navazovat spolupráci napříč celým potravinovým řetězcem.
11. UZNÁVÁ proto, že:
- omezení ztrát potravin a plýtvání potravinami v EU přispívá k účinnosti a udržitelnosti zdrojů, čímž napomáhá k dosažení cílů udržitelného rozvoje, konkrétně cíle č. 15,
 - omezení ztrát potravin a plýtvání potravinami představuje celosvětový problém, který vyžaduje kroky na globální, regionální i místní úrovni,

¹⁴ www.eu-fusions.org, 2016 Estimates of European food waste levels (Odhadovaná míra plýtvání potravinami v Evropě)

- současnými prioritami rozvojové politiky EU jsou udržitelný rozvoj, udržitelné zemědělství a zabezpečení potravin a že Agenda pro změnu klade jasný důraz na udržitelné zemědělství a zabezpečení potravin jakožto hnací síly růstu,¹⁵ a
 - problematika ztráty potravin a plýtvání potravinami se prolíná různými politikami na úrovni EU i jednotlivých členských států. K vyřešení této průřezové otázky je třeba vypracovat koordinovanou politickou reakci, která zohlední politiky týkající se odpadů, bezpečnosti potravin a informací o potravinách, ale též aspekty politik v oblasti hospodářství, výzkumu a inovací, životního prostředí, zemědělství, vzdělávání a sociální politiky.
12. POTVRZUJE, že EU by též jakožto největší dovozce a vývozce potravinářských výrobků na světě měla v rámci své rozvojové politiky upřednostňovat zabezpečení potravin a udržitelné, odolné a účinné zemědělství, aby mohla přispět k dosažení cílů celosvětového zabezpečení potravin (cíl udržitelného rozvoje č. 1 a 2) a k cíli udržitelného využívání přírodních zdrojů (cíl č. 15); KONSTATUJE rovněž, že k dosažení udržitelného rozvoje č. 2 přispěje i provádění akčního plánu skupiny G20 o zabezpečení potravin / udržitelných potravinových systémech. UZNÁVÁ, že v zájmu posílení potravinového zabezpečení by do budoucna mohlo být užitečné nadále zlepšovat účinnost a udržitelnost systémů produkce potravin (výnosy plodin, živočišnou výrobu, rybolov a akvakulturu) s cílem předcházet ztrátám potravin v zemědělství, zejména na globální úrovni.
13. VÍTÁ proto sdělení Evropské komise z prosince roku 2015 nazvané *Uzavření cyklu – akční plán EU pro oběhové hospodářství*¹⁶ a oznámená opatření: omezit vznik ztrát potravin a potravinového odpadu, včetně zřízení platformy více zúčastněných stran věnované prevenci plýtvání potravinami, vypracovat společnou metodiku EU k měření míry plýtvání potravinami v rámci celého potravinového hodnotového řetězce, ujasnit právní předpisy EU o odpadech, potravinách a krmivech s cílem usnadnit darování potravin a zajistit bezpečné využívání vyřazených potravin a vedlejších produktů při výrobě krmiv, a prozkoumat možnosti, jak zlepšit chápání i používání systému označování data spotřeby ze strany všech aktérů včetně spotřebitelů.

¹⁵ https://ec.europa.eu/europeaid/policies/european-development-policy/agenda-change_en

¹⁶ Dokument 14972/15 + ADD 1.

14. BERE NA VĚDOMÍ legislativní návrh směrnice, kterou se mění směrnice 2008/98/ES o odpadech, jenž má za cíl posílit prevenci plýtvání potravinami v rámci politiky EU v oblasti odpadů, který předložila Komise a který se právě projednává, a vyzývá k omezení vytváření potravinového odpadu ve všech fázích potravinového hodnotového řetězce, k monitorování objemu potravinového odpadu a k podávání zpráv o pokroku.
15. SOUHLASÍ s Komisí v názoru, že je třeba získat větší přehled o rozsahu a příčinách problému ztrát potravin a plýtvání potravinami a že předpokladem pro omezení ztrát potravin a plýtvání potravinami a zlepšení politiky v oblasti ztrát potravin a plýtvání potravinami s ohledem na dosažení cíle udržitelného rozvoje č. 12.3 je měření.
16. BERE NA VĚDOMÍ výsledky projektu FUSIONS (*Food Use for Social Innovation by Optimising Waste Prevention Strategies* – Využití potravin k sociální inovaci prostřednictvím optimalizace strategií prevence plýtvání), jenž usiloval o vytvoření Evropy účinně využívající zdroje, a to podstatným omezením plýtvání potravinami v rámci celého dodavatelského řetězce, od zemědělce na náš stůl.¹⁷ UZNÁVÁ v tomto ohledu, že je důležité mít k dispozici jasné definice ztráty potravin a plýtvání potravinami v různých proudech v rámci potravinového řetězce.
17. BERE NA VĚDOMÍ závěry Rady ze dne 20. června 2016 ke sdělení *Uzavření cyklu – akční plán EU pro oběhové hospodářství*.¹⁸

18. VYZÝVÁ ČLENSKÉ STÁTY, ABY:

- 18.1. Potvrdily svůj závazek splnit cíl udržitelného rozvoje č. 12.3, na kterém se dohodli všichni celosvětoví aktéři v rámci Agendy pro udržitelný rozvoj 2030 na půdě Valného shromáždění OSN, a současně uznaly integrovanou povahu cílů udržitelného rozvoje.

¹⁷ www.eu-fusions.org

¹⁸ Dokument 10518/16.

- 18.2. Přivítaly výsledky projektu FUSIONS, např. vytvoření společného a praktického monitorovacího protokolu EU pro měření omezení ztrát potravin a plýtvání potravinami (bod 16) a metodiky vypracované členskými státy za účelem měření ztrát potravin a plýtvání potravinami, aby bylo možné těchto zkušeností využít jakožto vědeckého základu a východiska pro další diskuse o harmonizaci měření v oblasti omezování ztrát potravin a plýtvání potravinami.
- 18.3. Aktivně přispívaly k platformě EU věnované ztrátám potravin a plýtvání potravinami¹⁹, která sdružuje členské státy a všechny subjekty potravinového řetězce, včetně nevládních organizací, a jež bude zřízena jako součást akčního plánu EU na podporu oběhového hospodářství, za účelem monitorování pokroku při dosahování cíle udržitelného rozvoje č. 12.3, a to tím, že pomohou definovat opatření potřebná k prevenci plýtvání potravinami v EU, budou podávat zprávy o situaci na vnitrostátní úrovni a budou sdílet osvědčené postupy vycházející z důkazů o omezování ztrát potravin a plýtvání potravinami.
- 18.4. Podporovaly uplatňování hierarchie způsobů nakládání s odpady a hierarchie využívání potravin tím, že mezi priority zařadí předcházení ztrátám potravin a plýtvání potravinami, opětovné používání bezpečných a výživných potravin vhodných pro lidskou spotřebu, které by jinak byly vyhozeny, opětovné využívání potravinových zdrojů jako krmiv v případech, kdy je to bezpečné, a přesměrování nevyhnutelných potravinových ztrát a odpadu v pořadí podle priority na recyklaci a další formy jejich opětovného využití, včetně využití v biologických materiálech, aerobním biologickém rozkladu a při získávání energie.
- 18.5. Podporovaly vzdělávání a zvyšování povědomí obyvatel o udržitelných postupech produkce potravin, potřebných zdrojích, spotřebě a ztrátách potravin a plýtvání potravinami.

¹⁹ http://ec.europa.eu/food/safety/food_waste/eu_actions/eu-platform/index_en.htm

- 18.6. Usilovaly o omezení ztrát potravin a plýtvání potravinami a o zhodnocování zdrojů potravin od primární produkce až po spotřebu v souladu s hierarchií způsobů nakládání s odpady a hierarchií využívání potravin a využívaly nástroje, které jsou dostupné na úrovni EU, včetně nástrojů v rámci společné zemědělské politiky, politiky výzkumu a inovací a evropského inovačního partnerství.
- 18.7. Zařadily otázku omezování ztrát potravin a plýtvání potravinami na program nejrůznějších subjektů v potravinovém řetězci a prosazovaly meziodvětvovou spolupráci s cílem předcházet ztrátám potravin a plýtvání potravinami od zemědělce až po náš stůl. Důležitým prvním krokem k vypracování cíleného opatření je získat lepší údaje o ztrátách potravin a plýtvání potravinami, včetně odvětví zemědělství, aniž by to znamenalo další administrativní zátěž pro zemědělce, a odhalit možné problémy a příležitosti.
- 18.8. Zohlednily otázky ztrát potravin a plýtvání potravinami v jednáních a iniciativách o udržitelnějším využívání surovin.

19. VYZÝVÁ KOMISI, ABY:

- 19.1. Využila poznatky a zkušenosti z projektu FUSIONS (bod 16) a zvážila další výzkumné projekty (např. doplňkový přehled plýtvání potravinami vypracovaný Eurostatem) a zkušenosti s metodikami vypracovanými členskými státy jakožto vědecký základ a východisko ke koncipování společného a praktického protokolu EU, který vymezí definici plýtvání potravinami a možnosti jeho měření v každé fázi potravinového řetězce za účelem omezení plýtvání, jak stanoví akční plán EU pro oběhové hospodářství a při zohlednění Normy pro vyčíslení ztrát potravin a plýtvání potravinami a podávání souvisejících zpráv (červen 2016)²⁰, a aby dále vzala v úvahu zkušenosti subjektů zabývajících se vyčíslováním plýtvání potravinami a nutnost minimalizovat administrativní zátěž pro členské státy.

²⁰ <http://flwprotocol.org/>

19.2. Do budoucího přezkumu politik a právních předpisů EU, např. kontroly účelnosti obecného potravinového práva v rámci iniciativy pro zlepšování právní úpravy²¹, zahrnuje tyto cíle:

- lépe začlenit prevenci ztrát potravin a plýtvání potravinami do celého hodnotového řetězce;
- lépe zhodnotit biomasu v případech, kdy potraviny již nejsou vhodné pro využití v potravinovém a krmivovém řetězci;
- minimalizovat možný negativní dopad stávajících politik a právních předpisů na problematiku potravinových ztrát a plýtvání potravinami, aniž by byl dotčen jejich původní cíl.

19.3. Prosazovala důslednější chápání a využívání systému označování data spotřeby (jako jsou data na vejcích a dalších výrobcích) mezi spotřebiteli, provozovateli potravinářských podniků, zejména výrobci potravin a maloobchodníky, a kontrolními orgány s cílem předcházet ztrátám potravin a plýtvání potravinami.

Budou-li doporučeny změny pravidel EU týkajících se informací o potravinách poskytovaných spotřebiteli, vyzývá Rada Komisi, aby zohlednila stanovisko Rady, že tyto návrhy by měly přispět k prevenci plýtvání potravinami a neměly by mít negativní vliv na bezpečnost potravin ani na informování spotřebitele.

²¹ Dokument 9079/15.

- 19.4. Podporovala diskuse se zapojením všech členských států s cílem prozkoumat způsoby a možnosti, jak posílit řízení potravinového řetězce a zintenzivnit spolupráci mezi jednotlivými subjekty, aby bylo možné minimalizovat objem potravin, jež výrobci potravin, maloobchodníci a stravovací zařízení neprodají, a to ve spolupráci s ostatními subjekty potravinového řetězce, včetně potravinových bank a dalších charitativních organizací, například zajištěním toho, aby maloobchodníci úmyslně nepoškozovali neprodané potravinářské výrobky s cílem znemožnit jejich využití pro lidskou spotřebu, a podporou darování neprodaných potravin charitativním organizacím, zejména prostřednictvím dohod mezi maloobchodníky a charitativními organizacemi. Kromě toho zvažila návrhy týkající se odstranění právních a praktických překážek, které vedou ke ztrátám potravin a plýtvání potravinami, zejména s cílem usnadnit darování potravin potravinovým bankám, a další (sociální) iniciativy.
- 19.5. Využila platformu zúčastněných stran jakožto fórum pro výměnu názorů na vypracování informací pro spotřebitele v členských státech, aby bylo možné vypořádat se s náročným úkolem, kterým je ovlivnit chování spotřebitelů.
- 19.6. Vypracovala pokyny týkající se stávajících právních předpisů za účelem vyjasnění právních předpisů EU souvisejících s odpady, potravinami a krmivy a za účelem usnadnění darování potravin a využívání potravin a vedlejších produktů vyřazených z potravinového řetězce v produkci krmiv, aniž by byla ohrožena bezpečnost potravin a krmiv, a to za zohlednění stávajících ustanovení v členských státech, která se již osvědčila jako účinná.
- 19.7. V souvislosti s bodem 9 dokumentu nastiňujícího politické směry Komise (Silnější celosvětový aktér) zahrnula ztráty potravin a plýtvání potravinami do agend, akčních programů a programů spolupráce týkajících se zabezpečení potravin, výživy a rozvojové spolupráce s cílem usnadnit budování kapacit a technickou podporu v méně rozvinutých zemích, a aktivně tak podpořit partnerství, která přispívají k cílům udržitelného rozvoje s ohledem na realizaci Agendy pro udržitelný rozvoj 2030. V této souvislosti zahájila (případně posílila) spolupráci mezi EU a mezinárodními organizacemi (zejména FAO a UNEP) s cílem maximalizovat příspěvek všech aktérů k dosažení cílů udržitelného rozvoje, zajistit důsledné monitorování a účinné podávání zpráv o dosaženém pokroku a dále podporovat sdílení znalostí a osvědčených postupů.

20. MÁ V ÚMYSLU pravidelně, počínaje rokem 2018, posuzovat pokrok dosažený v provádění těchto závěrů.
-